

Pharmacy PRN Newsletter

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม 2559

พาราเซตามอล (paracetamol) รักษาปวดได้ทุกอย่างจริงหรือ?

โดย อาจารย์ ภก. พงศธร มีสวัสดิ์สม ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ยาพาราเซตามอล หรือ อะเซตามิโนเฟน เป็นยาแก้ปวดลดไข้ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายหาซื้อได้ง่าย เป็นยาที่ค่อนข้างปลอดภัยเมื่อใช้อย่างถูกวิธี พาราเซตามอลสามารถบรรเทาปวดจากสาเหตุต่างๆได้หลากหลาย เช่น ปวดศีรษะ ปวดจากข้อเสื่อม ปวดกล้ามเนื้อ เคล็ด ขัด ยอก หลายท่านจึงมีติดตู้ยาที่บ้านและมักเป็นยาที่นึกถึงเป็นขนานแรกเมื่อมีอาการปวด เมื่อใช้ในรูปแบบยาเดี่ยว พาราเซตามอล มีฤทธิ์ลดอาการปวดจำกัด รักษาได้เพียงอาการปวดขั้นอ่อนถึงปานกลางเท่านั้น !!!!!!!

อาการปวดที่ยาพาราเซตามอลใช้ได้ผลน้อยหรือไม่ได้ผล เช่น

X **อาการปวดขั้นรุนแรง** เช่น ปวดจากแผลผ่าตัดใหญ่ หรือจากมะเร็ง วิธีการประเมินความปวดอย่างง่ายวิธีหนึ่งคือการให้คะแนนความปวดจาก 0 ถึง 10 ให้เลข 0 แทนความรู้สึกที่ไม่มีอาการปวดแต่อย่างใดและเลข 10 แทนความรู้สึกปวดมากที่สุดเท่าที่จะจินตนาการได้ หากประเมินแล้วตัวเลขตกอยู่ในช่วง 7 - 10 นั้นหมายถึงการมีอาการปวดขั้นรุนแรง ควรพบแพทย์เพื่อรับยาที่เหมาะสมต่อไป

X **อาการปวดที่มีลักษณะอาการแบบแปลก ๆ** จากการใช้ยาพาราเซตามอลรักษาอาการปวดศีรษะบ่อยๆ โดยเฉพาะการใช้ยามากกว่า 15 วันต่อเดือน ปวดร้อน เสียวแปลบเป็นพักๆ ปวดเหมือนเข็มเล็กๆที่มแทง ปวดเหมือนไฟช็อต ปวดร้าวไปที่บริเวณอื่นๆ ปวดร่วมกับอาการขาอาการปวดเหล่านี้อาจบ่งถึงอาการปวดจากเส้นประสาททำงานผิดปกติ ควรพบแพทย์เพื่อรับยาที่เหมาะสมต่อไป

X **อาการปวดศีรษะที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง** การใช้ยาพาราเซตามอลรักษาอาการปวดศีรษะบ่อยๆ โดยเฉพาะการใช้ยามากกว่า 15 วันต่อเดือนประมาณ 2 - 3 เดือนติดต่อกันจะเพิ่มความเสี่ยงให้เกิด “โรคปวดศีรษะเหตุใช้ยาเกิน (medication overuse headache)” ควรปรึกษาบุคลากรทางการแพทย์เพื่อหาสาเหตุที่ชัดเจนและอาจจำเป็นต้องรับยาอื่นเพื่อป้องกันอาการปวดศีรษะต่อไป

ข้อแนะนำเพิ่มเติม

✓ ใช้พาราเซตามอลภายใต้การดูแลของแพทย์ หากใช้ยาบางชนิดร่วมด้วยต้อง

ยาบางชนิดอาจทำให้พิษต่อบีบของยาพาราเซตามอลเพิ่มขึ้นเช่น ยารักษาวัณโรค เช่น rifampin หรือยารักษาโรคลมชักเช่น phenytoin, carbamazepine และ phenobarbital หรือการตีบสุราจัดติดต่อกันเป็นเวลานาน พาราเซตามอลอาจเพิ่มฤทธิ์ของยาบางชนิด เช่น warfarin ซึ่งเป็นยาป้องกันการแข็งตัวของเลือด หากได้รับยาดังกล่าวควรใช้ยาพาราเซตามอลหรือยาแก้ปวดทุกชนิดภายใต้การดูแลของแพทย์

✓ ตรวจสอบชื่อสามัญทางยาของยาที่ใช้ให้ถี่ถ้วน เพื่อป้องกันการได้รับพาราเซตามอลเกินขนาด

ในกรณีที่ผู้ป่วยใช้ยาอยู่หลายขนานให้ทำการตรวจสอบชื่อสามัญทางยามี พาราเซตามอล (paracetamol) หรือ อะเซตามิโนเฟน (acetaminophen) อยู่ในยาแต่ละขนานอย่างซ้ำซ้อนหรือไม่ เพราะมียาหลายชื่อการค้าที่มีพาราเซตามอลแฝงอยู่โดยเฉพาะยาสูตรผสมแก้หวัด เช่น Tiffy® Decolgen®, Pharcold® และ Apracur® และยาสูตรผสมแก้ปวด เช่น Norgesic®, Ultracet® และ Tylenol with codeine® การได้รับยาเหล่านี้ซ้ำซ้อนกันหลายชนิดอาจเป็นเหตุให้ได้รับยาพาราเซตามอลเกินขนาดโดยไม่ตั้งใจได้ หากไม่แน่ใจในขนาดยารวมของพาราเซตามอลที่ใช้ให้ปรึกษาเภสัชกร